

ALBERT GARRIDO LLORT, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 11C/2017 els membres del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) en reunió plenària de data 11 de desembre de 2017 van adoptar per unanimitat el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 11C/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa que va presentar la senyora L.J. el 27 de juliol de 2017 per una informació publicada al Diari de Tarragona el 19 de juliol de 2017 titulada “Una nueva vida para la perra rescatada entre excrementos en una casa okupa de Calafell.”

ANTECEDENTS

Considera la reclamant que la informació vulnera el criteri 4 del Codi Deontològic, que diu textualment:

“És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la intercepció i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagit és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.”

Segons la reclamant, la notícia “ha sido redactada utilizando **métodos no demasiado dignos o faltos de ética**, pues presuntamente el redactor obtuvo la información a partir de lo publicado en su Facebook (por) la persona que tiene en cuidado y acogida a la perra, un texto del 18 de julio que publicó de forma privada (no lo reproduzco); es decir, sólo para sus amigos. Por otro lado, la noticia del caso de esta perrita se generó en televisión, en el programa del Canal Cuatro ‘En el Punto de Mira’, en la edición sobre Okupas.”

La reclamant afegeix: “La cuidadora de la perra, que se da la circunstancia que es conocida mía, me explicó el asunto. Publicó otro texto en Facebook, a raíz de aparecer la noticia en el Diari de Tarragona, y después contactó con el periodista, José M. Baselga para pedirle explicaciones y una rectificación pública. La cosa no quedó muy clara, pues por lo visto dijo que había hablado con una amiga suya y

que ésta fue quien le explicó todo. El caso es que no hay transparencia en la procedencia de la información. A fecha de hoy, todavía no hay rectificación en el diario.”

Victoria, que és el nom de la cuidadora actual de la gossa, va publicar aquest text a Facebook:

“Agradezco la publicación de la noticia porque el caso ha contribuido a concienciar sobre el maltrato animal.

Pero me gustaría aclarar un par de cosas:

- Diario de Tarragona no se ha puesto en contacto conmigo para elaborar la noticia. No sé quién les ha facilitado mi publicación de Facebook pero, aunque están dentro de la legalidad, éticamente deberían haberla abordado de otra manera. Da la impresión de que nosotros hemos hablado con ellos y no ha sido así. Igualmente hubiera sido un detalle que me hubieran comentado que querían utilizar mi fotografía y no hacerlo sin permiso.
- Sansa no llegó a casa a través de la asociación mencionada. Fuimos nosotros los que nos ofrecimos directamente a la Clínica Veterinaria de Calafell. No hemos tenido relación con dicha asociación, a excepción de un mensaje que me envió una persona (que imagino que es parte de la asociación) para interesarse por el caso y le comentamos que cuando estuviera recuperada ya le comentaríamos.
- El Ayuntamiento de Calafell es el que se está haciendo cargo de las facturas veterinarias.
- Nuestro agradecimiento va para dicho Ayuntamiento y para todo el personal de la Clínica Veterinaria Calafell, por los cuidados y el cariño con el que han tratado a Sansa.”

La reclamant aporta el link del *post* de Victoria en Facebook, tot i que només hi poden accedir els seus ‘amics’:

<https://www.facebook.com/victoria.rodriquezsevilla/posts/10155748060127262?pnref=story>

En la informació publicada, el periodista comença amb aquest paràgraf: “El primer día era imposible acercarse a ella. Acurrucada en una esquina gruñía cuando alguien se aproximaba. «Los primeros días fueron difíciles. Tenía unos dolores horribles y presentaba una hipersensibilidad inusitada».” En cap moment, atribueix la font a qui corresponen les paraules entrecomillades i que només poden procedir de qui cuida la gossa després de ser retirada de la casa okupa.

A continuació, el periodista explica com els reporters de Cuatro, que feien un reportatge sobre l’ocupació d’habitatges, van veure l’estat lamentable de tres gossos que es trobaven en un dels habitatges ocupats a Calafell. Els periodistes van denunciar els fets a la Policia Local, que va actuar. “Los agentes, al ver cómo estaban los animales llamaron a la protectora, que se llevó a dos perros mientras un veterinario se hizo cargo de la perra para curarla.”, afegeix la notícia.

I, de nou, el periodista torna a citar textualment sense atribuir la font: “La familia que acogió al animal supone que por maltrato previo, la perra chillase ante cualquier roce. «Las curas eran una situación traumática. Resultaba frustrante ver cómo se le curaban unas heridas y aparecían otras nuevas».”

La informació finalitza dient que la família “agradece a la asociación Adipac y a la Clínica Veterinaria Calafell las atenciones hacia el animal, que ha ganado una vida”, quan la persona que cuida la gossa ha aclarit la seva inexistent relació amb l’associació.

La informació va acompanyada de tres fotografies. En cap d’elles consta la firma de l’autor. En el peu de foto de la primera es pot llegir: “La perra se recupera de las heridas y del pánico de los malos tratos”. La fotografia mostra l’animal amb una protecció utilitzada perquè no es pugui tocar les ferides i, per tant, només pot ser obtinguda del perfil de Facebook de la cuidadora. El peu de foto de la segona diu: “La perra fue sacada de la casa en un estado deplorable”. Tampoc està signada. El peu de foto de la tercera diu: “El animal puede estar tranquilo y cuidado”, i de nou sembla que hagi sigut obtinguda del perfil de Facebook, perquè es veu l’animal descansant en una habitació.

AL·LEGACIONS

El dia 1 de setembre de 2017, el secretari general del CIC va traslladar la queixa al Diari de Tarragona perquè pogués fer les al·legacions que considerés oportunes, però el mitjà no ha respost.

PONÈNCIA

Un cop analitzada la informació, aquesta ponència considera, en primer lloc, que la notícia vulnera el criteri 4 del Codi Deontològic (utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació), que diu textualment:

“És inacceptable l’ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.”

En el cas que ens ocupa, el diari ha utilitzat una pràctica malauradament habitual que consisteix en publicar textos o imatges de determinats perfils de les xarxes socials. En aquest sentit, és interessant analitzar el contingut de la sentència de la Sala del Civil del Tribunal Suprem 91/2017, que ha condemnat al diari La Opinión de Zamora a indemnitzar amb 15.000 euros a un home del qual va publicar en portada de la seva edició una foto obtinguda per Facebook. La fotografia va ser usada per il·lustrar un succés en què havia resultat ferit pel seu germà per arma de foc. Tot i que el cas no és anàleg, sí que interessa els raonaments de la sentència. En aquest sentit, destaquem el següent paràgraf de la sentència, que considerem vàlida per al cas que ens ocupa:

“Que, en la cuenta abierta en una red social en Internet, el titular del perfil haya "subido" una fotografía suya que sea accesible al público en general, no autoriza a un tercero a reproducirla en un medio de comunicación sin el consentimiento del titular, porque tal actuación no puede considerarse una consecuencia natural del

carácter accesible de los datos e imágenes en un perfil público de una red social en Internet. La finalidad de una cuenta abierta en una red social en Internet es la comunicación de su titular con terceros y la posibilidad de que esos terceros puedan tener acceso al contenido de esa cuenta e interactuar con su titular, pero no que pueda publicarse la imagen del titular de la cuenta en un medio de comunicación.”

El diari va utilitzar contingut del perfil de Facebook de la cuidadora (fotos i text) i el va publicar sense el consentiment de la persona.

Aquesta ponència considera que la publicació de les tres fotografies sense indicar el nom de l'autor vulnera també l'annex A del Codi (Recomanació sobre manipulació d'imatges): “En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts.” I vulnera, a més, l'Annex C del Codi (Recomanació sobre el plagi): “La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d'autor.”

Per últim, la notícia analitzada en cap moment fa cap atribució de fonts en el text periodístic, vulnerant el criteri 5 (Citar fonts i preservar el secret professional), que recorda que les fonts “s'han de citar perquè la informació sigui creïble”.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat fins ara, considerem que la informació objecte de queixa vulnera els criteris 4 i 5, així com l'annex A del Codi (Recomanació sobre manipulació d'imatges) i l'Annex C del Codi (Recomanació sobre el plagi).

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 12 de desembre de 2017. Certifico.

Vist i plau

Roger Jiménez
President

Albert Garrido
Secretari General